IDURRE
ESKISABEL
LARRAÑAGA

goseak janak

Goseak janak

IDURRE ESKISABEL
LARRAÑAGA

poesia
Susa

Liburu honen salneurria: 3 € + BEZ.
Ordainketa egiteko, edo liburu gehiago eskuratzeko:
http://susa-literatura.com/ebook

© 2018 Idurre Eskisabel Larrañaga
© edizio honena: Susa
cc-by-sa Creative Commons Aitortu Partekatu
http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.eu

Lehen edizioa paperean: 2018ko urria
Edizio hau: 2018ko urria

Susa: 317 posta kutxa / 20800 Zarautz
Adoain Aita 92 / 31015 Iruñea
Zubitalde 21 / 48195 Larrabetzu
Telefonoa: 943 83 26 55
Elektroposta: susalit@armiarma.com
Webgunea: http://susa-literatura.com

BEZPERA

HARREZKERO

Egun batean
arbolatik jaitsi nintzen

Barraketako
azukrezko kotoia
lau hozkadatan
irentsarazi zidan
erraietako gose aseezin batek,
arrosa, urdin, odol eta ubel
okatu nuen gero

Panpinei
begiak atera nizkien,
nireak
margotu egin nituen

Zuekiko jolasa
joko bihurtu nuen

Bezperaren bila nabil,
aspaldian

SAINT EXUPERY GOGOAN

Nik ere, nola ez,
ama izan nuen iragarle

Ez balego eta ez balitz
bezala eman zidan mandatua,
harrabots eta festarik gabe,
ezinbestean babestuta,
halabeharra aitzakia,
begirasun bakar baten bidez:
agortu zitzaidala
errealitateaz beste egiteko baimena,
suizidio kontrolatua zela
ordura arteko ume haren patua

Besteen larruekin abaroak josteko
alferrikako lanean trebatu naiz,
aberriaren mapa marrazteko
ezinezko beharrean zaildu,
sastakai zorrotz eta distiratsuena
eskuetan paratu zidan
begirasun soil hartatik

ZATIDURAK

Nire bizitza bitan banatzen da:
1) Okatu Aurrekoa (OA)
2) Okatu Ondorengoa (OO)

OAn nintzen poza, tristura,
indarra, ezina,
maitasuna, gorrotoa,
baretasuna, amorrua…

OOn sentitzen ditut poza, tristura,
indarra, ezina,
maitasuna, gorrotoa,
baretasuna, amorrua…

OAn zuloak birika nituen
OOn zuloak hutsune ditut

Eta, hala ere,
noizbehinka,
OOtik OAra itzultzen naiz,
arnasa huts izatera,
osorik arnasa,
zeruak zamalkatzen dituen behorra

JOMUGA

Haur guztiek bezala
jainko izan nahi nuen

Ohartzerako
(eta ohartu gabe)
kristalezko sabaia
jo nuen, ordea

Ezintasun hartan
ama birjinen irudi antsiolitikoetan
bilatu nuen, lehendabizi, ordezko jomuga

Ondoren, andregai soineko zurietan
hasi nintzen usnaka,
printzesen gona luzeek biltzen duten
maitasun promesa infinituan

Hurrena, gudari burkidearekin
orgasmo intelektual berean lehertzeko eginahalean

Gerora, alaba-semeengan
gainezka isuritako
maitasunean eternizatzeko aukeran

Zer egingo diogu ba,
kristalezko sabaia jo nuenetik
ordezko jomugaren bila nabil,
kontsoladorearen xerka

TATUAJEA

Orain, esaten dut,
bizitzak lilurak erantzi dizkidala
Ez dudala ez jainkorik,
ez printzerik,
ez gudaririk,
ez amatasunik
paparrean
Baizik eta bakardade bat aldamenean,
neuretasun bat bidearen azken mugan

Baina esaten ez dudan arren
jakin badakit
besteren itzal izateko desira hor dudala,
jainkotzearen txutea ordezkatzeko metadona,
orratz goriz tatuatuta,
behazunean

LEZIOA

Bero galdak
denbora galgatu zuen
uztail amaiera hartan
eguzki errainu erreek
atariko lurrean atzamarkaturiko
pitzaduretara
botatzen zuten beren burua
inurriek
neguko ikatz usaina zuen
amonaren sukalde hark
ur-ardoa ematen zigun aitonak
iraultzarako deiak
pilatzen ziren
osabaren paperetan
arrosarioak eta Las Vulpesek
elkarrekin dantzatzen zuten
arasako irratian:
“Agur Maria, sortzez garbia”
“Me gusta ser una zorra”
Agur Maria, una zorra

Bazkalondo eternalean
mortu bihurtzen zen etxe hura,
mortu kalea, auzoa, hiria:
fabrikaren amaigabeko burrunba sorra,
garitzetako mitxoleten dardara,
besterik ez

Eta, orduan,
gorputz nintzen
egurrezko kontrabentanek
itzalitako ohantzean

Gorputz nintzen

Erupzioan sartutako gorputz bat
zeinak arnasa bakoitzeko sentitzen zituen
bilo pubiko eta titi formako alienak jaiotzen,
lurrikaratutako gorputz bat
ume gorputz promestutik
eme gorputz amaitura
amiltzen…
alu-bihotzetako dardarak
esanahi eta, batik bat, arrisku

berritan mamitzen zituen gorputz bat…

Gorputz nintzen

Gero, arrats beheran,
kontrabentanak zabaltzean,
apenas lumaturiko txoritxoen hilotzek
estaltzen zuten leiho ertza
habiatik salto egitean
teilatu ertzeko zink goriak kiskalita

Eta, ni, jada, gorputz nintzen

AHOTS

Gorputz egin nintzen,
haragi baino
okela,
zama

Hitz izatea
nuen, ordea, desio

—grinaz,
apetatsu,
amorruz,
erronka joz erru guztien aitari—

Ahots izan nahi nuen

Mintzo izan nahi nuen

Horixe nuen desio

—isilik,

gordeka,
(leun, irribarretsu, atsegin, neurritsu...)
xalotasunez beztitutako beldurrek
larrumintzeko poro bakoitza bezatuta,
ukazioz,
aitorrezintasunez,
gor,
eta, batez ere,
mutu—

GORPU

Gozamen erabatekoz nintzateke gorputz,
zabalik,
tolesik gabe,
ertzak leun,
zulo guztiak birika,
erabat emana
zuen desirei,
eta, batez ere, nireei…

Plazer betez nintzateke gorputz,
gorputz eta gorpu hain hurbil ez baleude,
gorputzak ahotsik baleuka

FISIKA

Batek daki
zergatik dauden hain hur
min eta mintz

Akaso, fisikak dioenez,
bi fluidoren arteko gainazal porosoa delako mintza,
elkarren artean trukeak egitea ahalbidetzen duena,
osmosiz, iragazpenez, dialisiz

eta osmosiz iritsi garelako noizbait bestearen
arimara,
iragazpenez ukitu izan dutelako gurea,
dialisiz kanporatu ditugulako bataila horietan
hildakoak,
izerdiak, odolbilduak,
begirik gabeko txorikumeak,
inurri suizidak,
kirastutako loreak

Batek daki
zergatik dauden hain hur
mintz eta mintzo

ziur aski,
mintzoa dugulako bide,
mintzoa horma

ALTZAIRU

Mintzoarekin josi dut mintza
jostorratzak birrinduta,
hatzak odoletan,
iltzez iltze

Halaxe josi dut
altzairu zeharkaezinezko mozorroa,
gotorra,
hego haizetan
urtzen den hodeia
bezainbat

NOIZBEHINKA

Noizbehinka,
lurrak odoltzeraino urratzen dizkit oinak
zomorroak sartzen zaizkit azkazal tarteetatik barrura
belarra sudur zuloetatik gora
ilunabarra malkotan lehertzen zait
lurpeko sator eta inurriekin hartzen dut arnasa
itsas hondoetako marmoka, aingira, txibia
erraldoiekin
bezpera posible balitz bezala

HAINBATETAN

Hainbatetan,
lurrean usnaka ibiltzen naiz
itsututa,
odol, izerdi, gorotz eta sarratsen bila
agortutako lurretan,
inurri suizida artean,
botere eta mendeku gosez,
mortuaren hats mina pizgarri

Hainbatetan,
zakur amorratua naiz
gose zital batek jana

NOIZBAIT

Noizbait,
goseak esnatzen nauen
hainbatetako batean
goizalbako errainuek
ausardiaz jantziko naute,
gaueko ihintzak ezkotutako
belardi amaiezinak zeharkatuko ditut oinutsik
eta baso ospelean sartuko naiz gero,
herrenka, nekeagatik,
orbel, gorpu, zomorro, hazi, hondakinen usain
umelak
eramango nau
lurra inon baino onduago den leku zehatzera,
inurriak jostari diren hartara

Eskuekin atzamarka bildu
eta ahora eramango dut

Irritsaz jango dut lurra
zakur amorratuaren gose zitala
berdintzeraino
noizbait lurrak berak jango nauen antsia berberaz

Noizbait,
goizalbako errainuek
otseme jantziko naute,
neuregain,
gorputzjabe

AZKENEAN

Goizalba, bezpera, albiste
eta ‘atsegin dut’ik gabeko
arrats batez,
segidako enegarrenean
—o, eta izar alderrairik ez...—
belar naroa amorruz zapalduko dut,
eskuineko hankaz

Elorri arantzak estutuko ditut
ezker ukabilean,
odoletaraino

Hartxintxarrak narritatuko ditut
oin zola biluziz,
azal urratutan
xahutu arte

Ahuspez etzango naiz lurrean

Dastatuko dut basatza
mihiaz,
itoko nau lohiak
ahosabai eta sudurzuloetan gora

Hobia zulatuko dut
bularrez,
humusetan likatuko zait sabela,
goroldioa eta harrak
igoko zaizkit izter artean gora

Etzango naiz lurrean
(espanturik gabe, oxala)
altzoaren bila

Itsutuko ote nau argiak

HEMEN NAUKAZUE

BRISTADA

Mingain punta bustiaz
lehortu didazu
begi ertzetik malkoa,
mingain punta bortxatzailez
askatu didazu
eztarriko zulotik
aspaldi —oso aspaldi—
agortutako uholdea

Atzamar punta leunez
kamustu dizkizut
urdailean iltzatutako triku arantzak,
atzamar punta likatsuz
garbitu dizkizut erraietatik
aspaldi —oso aspaldi—
zornetan usteldutako orbainak

Jan dizkiogu elkarri
aho, behatz, titi, belarri,
masail, zakil, lepo, alu,
ipurdi, begi, izterrak

Zukutu gara
listu, izerdi, hazi, odoletan

Edan zaitut,
edan nauzu,
estali ditugu elkarren zuloak,
bete elkarren hutsuneak:
ase eta oso berpiztu gara

Edo…
nola esan…

bristada batez hala iruditu zaigu
nahiaren (eta beharraren)
ispiluan

BIZKARROIAK

Ibili gara
hura eta ni
elkarrekin,
elkarren bizkarroi,
elkarri bakardadea
jatea gose,
bakardade bakarrean
elkarren ispilu,
elkarren amets,
elkar agortu arte

HASIERA

Joan denean
epel geratu da ohea
gabeziak betetako hutsunean

Goizalban argi izpi batek
urratzen du gaua

Hilotzak bero dira
heriotzaren hurrengo unean

Elur maluta batek
hasi zuen glaziazioa

SINESTEN DUT

Hala eta guztiz,
zugan naizenean,
nigan zarenean,
sinesten dut
(sinesten dut, sinesten dut, sinesten dut)
bat garela,
bagarela,
uhinak
eztanda berean hiltzen diren arren
hareatza neurrigabeak
errukirik gabe
irentsitako xirripa ezdeusetan

BLUE (1)

Azkenean,
beti makurtzen da
uda beteko arrats oskarbien
lilurazko oztina
zentzatutako urdinera

Egunero
urdintzen da eguna,
errenditzen da argia

urdin, urdin, urdin (o, mutxurdin)
blue, blue, blue (oh, mamy blue)

Beti
arbolatik jaitsi ginenetik
Lurrak mendeku gosez
jango gaituen
azken bezperara arte

BLUE (2)

BBVAko gorbaten urdina polizien uniformeetako urdina neurritasunak dotoretzen dituen andre edertzaileen jaka urdina lan-jantzi prekarizatuen urdina gaiztotutako desio gaitzetsiek lizundutako sexuen urdina probetxuzko alderdien logoetako urdina munduari azal zuriaren talaia larderiatsutik begiratzen dion begi urdina bizitzako bizi-ezinek katarata gandutzailea erantsitako soaren urdina andreen kasta milaka urtetako madarikazioetara kateatuta nahi duten konpresa aratzen iragarkietako urdina ar izatera bortxatu duten jaioberriaren urdina uda beteko oztina margularazitako agorreko arratsen urdina hurkoa beste izatearen esklabotzara zigortzen duen odol urdina besteen krakak garbitzen gaiztotutako mantalaren urdina azturari maitasun esaten dioten bikoteen sofa erosoen urdina etengabeko jendetzan bereari eutsiko dion begiradarik topatu ez duen arimaren urdina

urdin, blue, ubel

ENTZUN

00:00 labeko erlojuan

Alabak botatako
Errauskineren koroa plastikozkoa jaso du
lurretik

Gosaritarako katiluak mahai gainean prest:
arrosa-berde-urdin-laranja,
distiratsu,
haurren gidaritza izpiritualaz jabetutako pailazoek
margotutako zorionaren ostadarra

Eta kolakaoa,
galletak…
zorionaren ostadar harri-kartoizkoa
atzozko biharrerako
(beti aurretik, beti aurrea hartzen)

00:00 labeko erlojuan

Mistol usaina eskuetan,
patata tortillarena adatsean,
izerdiarena bular artean

Begitarte maskaldu bat itzuli dio ispiluak,
makillajea
erdoka
ezpain ertzeko erroitzetan

00:00 labeko erlojuan,
zero eremua

Azkenean, isilik dago etxea:
ez ama, ez gol, ez krisi,
ez telefilmetako larrualdi perfektuen intzirir(„…

…eta aditu du arnas hots bat,

berea,

omen

IKUSI

Ez, begiratu ongi,
ez naiz begitarte maskaldu hori,
makillajea
ezpain ertzeko erroitzean
erdoka,
adatsa errauts,
sorbaldak zama,
beso-zangoak korapilo,
urdaila garratz,
sabela lehor

Ez, ez dira nireak
helbidez okertzen ez diren urrats zehatzak,
praka beltzak, jertse beltza, beroki beltza

(eta beti arrastaka poltsa,
egunerokotasunera aingura:
karnet, diru, txartel, giltza, parazetamol,
kleenex, valeriana, begietako arkatz,
umeen toallatxo, kolpeentzako ukendu,

galleta, agenda, tirita, telefono...
bizimoduaren containerra)

Ez, ez,
begiratu ongi, ez dira nireak
ihesari iheska dabiltzan urrats neurtuak,
hitz zuhurrak,
keinu eutsiak,
ez dira nireak kalkulua eta antolaketa

Begiratu, begiratu ongi,
eta ikusi...

Ikusi nola nabilen oinutsik belarretan,
ez helburu eta ez helmuga,
nola amiltzen zaizkidan kizkurrak sorbaldan behera,
zeinen urtsuak ditudan ezpainak,
jostariak begiak,
biribilak bularrak,
hegalariak eskuak,
iheslariak oinak

Ikusi nola bustitzen zaidan soineko zuria olatuetan
axolagabe,

nola kresalak marrazten didan azal goria
pinporta zuriz,
nola egoten naizen inurriei begira,
sugandilekin etzanda eguzkitan,
nola jaten ditudan masustak eta pikuak,
nola lehertzen naizen algara malkotan,
nola esku hutsik noan

Ikusi,
ikusi nola kantatzen ditudan erraietako doinuak
arbolen gerizpeetan,
haitz muturretan,
taberna zaharretan,
eta nola aterpetzen ditudan
naufrago alderraiak nire magalean
(hara, lur usaina du nire izerdiak)

Ikusi,
ikusi nola ez dudan beldurrik...

Ikusi...

TXORIAK

Etxera itzuleran doa autoan,
nekatuta, ilunpean isilik

Irratia marmarrean, bere kabuz

Eta halako batean, Mikel Laboa sortu da,
Txoria txori kantari

Ilargia hari bat da
atzera doazen zuhaitz adar artean

Entzun du hasperen txiki bat,
arnasestu bat,
eta, azkenean, negarra

Atzera begiratu
eta han dago alaba,
malkotan,
zotinka

Kantua oso tristea dela
esan du totelka,
pena handia ematen duela
txoriari alde egiten utzi dion umeak (sic)
asko maite zuela txoria
oso triste egongo dela orain
joaten utzita

Alaba kontsolatu nahian
hitzetan ondutako
azalpenak isuri ditu arrapaladan:
umeak egiaz maite zuelako utzi diola txoriari joaten,
bestela, kaiolan,
hegoak moztuta,
libertaterik gabe,
ez litzatekeela inoiz
umeak maite zuen txori hura izango
Orain, aldiz,
nahi duenean, bere borondatez,
etorriko zaiola txoria bisitan,
jolastuko direla elkarrekin,
eta, finean,
gehiago maiteko dutela elkar

Alboko jarlekutik
azalpen berak jaurti dizkio alabari gizonak,
antsia beraz

Alaba lasaitu da,
hitzak ulertu ditu

Irratia marmarrera itzuli da, bere kabuz

Kardantxilo bat hilotz da
errepide bazterreko sasitzan

Ilargia hari single bat,
atzera doazen zuhaitz adar artean

DESIRA

Biluzik egongo naiz,
zatoz zu ere biluzik

Laztanduko zaitut
eskuekin,
ahoarekin,
oinekin,
gorputz osoz

Munduaren amaierara bidaiatuko dugu
mila izerdik zipriztindutako
milaka urteko
gurdi karrankarian,
dardara bakoitza arnasa berri

Irekiko natzaizu
itsas hondoa bezala,
salda amniotiko bakarrean urtzeko

Zatoz zu ere biluzik,
beldur, nahi eta itxaropenak erantzita

ZALANTZA

Sukalde sargorian irentsi naute
denaren eta ez denaren
ordu txikiek
pantailaren argitan

“Hemen nago”
idatzi dut
“zalantzak jana”

“Hemen nabil”
zuzendu dut
“zalantzari bazka ematen”

Sits bat paratu da
“zalantza”ren gainean,
estaliz bainoago orbanduz

Harrapakari senez zanpatu dut

Esku-ahurrean inskribatu zait:
guztia hego
erabat hauts

BEILA

MUGA

Etxera itzultzeko bidean
topatu zaitut,
espaloi berean

Ihesa irakurri dizut
kalea fosildua zaizun
azazkaletako ugerrean

Jende eredugarriarena egin dut:
diruzorroko xeheetan
txanponik handiena apartatu,
tetrabrikezko kutxatxora bota,
leun,
zure aurrean belaunikatuz,
irribarrea eskainiz

Ihes egin dizut, ordea:
arnasari eutsi diot
aldendu naizen arte
larrumintzeko tolesetan pilatuta

igarri dizudan
izerdiodoltxizakakalistuzorneen
hatsarekin okatzeko beldurrez

Hankartea uzkurtu
eta goizean orbangabe jantzitako
kulero zurien ferekan
bilatu dut antidotoa

Ihesa irakurri dizut,
ihesean noakizu
itzulerako bidean,
zure ihesa pentsakizun:
adio esan ote zenuen, esan ote zizuten,
inork hartzen ote zaituen faltan,
atzera begiratu ote zenuen atea gurutzatzean

Itzulerako bidean
ihesa:
non hasi ote zen zurea,
amaitu ote den nirea

PAVLOV ETA BIOK

Pavlovek
hezi zizkidan zangoak

Beren kabuz doazkit
ohiko bide zuzenak errepikatzen
egunerokoaren mapa sigi-sagatsuan

Zenbat eta argiagoa jomuga
orduan eta bizkorragoa urratsa,
zenbat eta betikoagoa bidea
orduan eta dantzariagoa pausoa

(baina zer diren gauzak:
hankak arindu ahala
odola okela egiten zait,
erraiak zama)

Halakoxeak baitira
Pavlovek hezitako zangoak,
nireak:

dardarizo garaiezin batek hartzen ditu
inork zapaldu gabeko
lur, lokatz, harea, elurrik
iritsiz gero,
ikara jasangaitz batek paralizatzen ditu
zapo, igel, bare, sugerik
topo egiten badute

Beraz, ohiko bide zuzenetan
gotortzen zaizkit,
beren kabuz,
beti ihesean,
atzokoa itzuliko didan biharraren atzetik

ALIZE

O, Alize,
bazoaz promenatuz
herrialde miresgarrian
dena adosatu,
dena duplex,
dena 3 logela + 2 komun,
dena marmolezko kiroldegi,
dena altzairuzko auditorium
O, Alize,
bazoaz klase ertainezko herrialdean,
dena garbi
goitik behera,
dena neurtu
eskuin-ezker

Bazoaz, promenatuz,
ezaxola,
edo larri,
aldika

Batzuetan, suge bat esnatzen baitzaizu hesteetan:
suge bigun bat,
likatsua,
muki ustelek lubrifikatua

Narraska-narraska
zeharkatzen dizu piloroa,
gizendu egiten zaizu urdailean
goragalea eragiteraino,
goragale eutsiezina,
gurutzatu berri duzun gaztea,
edo andrea,
edo gizona,
edo atsoa,
—barka, Alize, egia da, zuk amoña esaten diozu—
edo ume xaloa,
uholdeka isuriko duzun gonbitotan itotzeko grina,
mendeku hartzekoa…

Mendekua:
nahi baino maitasun gutxiago eman zizun amagatik,
epaile begiz hartzen zintuen aitagatik,
eskolako 2. mailan zigortu zintuen irakasleagatik,

4.ean urtebetetzera gonbidatu ez zintuen
lagunagatik,
8.ean begiratu ez zizun mutilagatik,
16rekin gorputzari errua erantsi zion beste
harengatik,
letra larriz idatzitako Maitasuna
hidrogenozko bonbaz zartarazi dizun senarragatik,
letra larriz idatzitako Maitasuna,
berriro,
hidrogenozko bonbaz zartarazi dizun
maitalearengatik,
alaba eta semeek emandako labankadengatik,
lagunen irribarre merkeengatik…

Baina, hara,
okaldiak elikatu egiten du sugea,
hestegorrian gora
erraldoitu egiten da,
epel, ustel, ubel…

Hiru buru hazten zaizkio
(huts, bakar eta zentzugabe)
egiten da herensuge…
hirurek batean, zintzurra estutzen dizute,

ezaxola,
arnasa kendu arte

O, Alize,
bazoaz promenatuz
herrialde miresgarrian,
eta zeure antz handiko andre bat egokitu zaizu
alboan:
adin bera, gorpuzkera bera, begi kolore bera,
burmuin eta bihotz kantitate bera…
Eta ahapeka esan du
ez dakiela nola moldatuko den
seme zaharrenari plaiera berriak erosteko,
ez dakiela iritsiko zaion gasa eta argia ordaintzeko…

Eta, orduan, Alize,
eskerrak eman dizkiezu
dituzula ez dakizun jainkoei,
patuari, merezimenduei…
dilisten ordez,
huts, bakardade eta zentzuagatik
larritzeko zoriona eman dizutelako,
herensuge epel, ustel eta ubel
baten habia izateko pribilegioa,

neurosietan itota laketzekoa,
konplexu eta interesgarri bilakatzekoa,
film, kantu, nobela, poema zein margolan
eder eta sofistikatuenen
protagonista eta egile ez ezik,
arima egarritu izatekoa

KOHERENTZIA

Ezkerreko eskuko atzamar luzetik
odola darit

Borborka

Gorri eta bero

Indartsu doa

Gozamena zait
jarioa…
aringarria
erraietako laiotzetan
ubeltzen hasitako
odol gehiegizkoak isurtzen lagatzea

Baina ametsetik esnatu naiz
eta maindire zurietan
ez da odol arrastorik,

ezta lotarako erabiltzen dudan
tixerta margulduan ere…
aldiz, minduta dut
ezker eskuko atzamar luzea,
txindurrituta…
ohartu naizenez
postura behartuan izan dudalako,
buruarekin almohadaren kontra zapalduta

Beraz, enpirikoki,
odol jarioa eragotzia izateak,
odol eskasiak,
sortu dit mina…
kontraesanaren goia jo du inkontzienteak:
gehiegia irakurri du gabezian

Orain, jaiki
eta kontsentsu prekario samarrean
—edo, zehatzago, botere borroka krudelean?—
errealitate izendatzen dugun
kontakizun horretara abiatuko naiz,
ezker zein eskuineko atzamar luzeak
odola zainak sorbaldak begiak
hankak bihotza umetokia

gibela behazuna
nirekin nigan ni

Orain, egunero bezala,
neure buruaren kontaketari
koherentzia ematera abiatuko naiz
ahalegin sisifikoan,
inkontzientea bidelagun,
ezinbestean,
ezinean beste

MOZORROAK

Izaten dira
nigan infernuak zartatzen diren gauak,
goizalbak, zehatzago

Lumarik gabeko
txorikume hilak
jausten dira zerutik zaparradan,
begiak galtzen dituzte lurra jotzean,
tripak barreiatzen zaizkie porlanean,
edo, aterki gabe noanez,
nire aurpegi biluzian

Ume bat ateratzen zait bidera
begiak birika
eta ahoa hegal,
ume eder bat,
babesgabe

Bularrean hartu
eta ihesean abiatzen naiz
zaparradatik,
txorikume hiletatik,
galdutako begietatik,
barreiatutako tripetatik...

Ohartzerako,
umeak galtzen du epela,
galtzen aho-begiak,
muki ustel ubela dario larrumintzetik
eta voilà!
suge ezko eta hotza daramat bularrean,
amorruaren boterea erraldoitutako ahutzetan,
minaren grina aiztotutako haginetan,
eta zaust!
hozkada bakarrez erauzten diot burua sugeari
edo, batek daki, umeari,
eta odolak berotzen dizkit
ahosabaia,
mingaina,
eztarria

Orduan, esnatu egiten naiz
bihotza punpa zoroan,
larrumintza izerdiari emana,
ohea zero eremu bat

Jakina, noizbait iristen da goiza,
jaiki egiten naiz,
txiza egiten dut,
arretaz dutxatzen naiz,
elkarrekin bat datozen
bularretako eta kuleroak janzten saiatzen naiz,
ondo lisatutako blusa,
fruta bat jaten dut gosaritan,
alaba muxu leunez esnatzen dut,
zekaleak eta esnea (bioak) ematen katilu moñoñoan,
eta zuzen-zuzen
oreka aratzean neutralizatzen naiz

Gertatzen zait, ordea,
lankideekin tropelean hartzen dudan kafe horrek
odolaren lurrina pizten didala ahosabaian,
edo lumarik gabeko txorikumeen tripa pinportak
aurkitzen ditudala masail barruetan,
bazkalosteko hortz garbiketa bizkorrean

Eta kilika sentitzen dut,
eguneroko oreka aratz eta motelaren mozorropean
infernuen parte izatearen plazera

BESTIARIOAK

Hortzetaraino armatutako erloju jazartzaileek
bahitu didate loa,
prekarietatearen ertzeko amildegiek,
niaren gose aseezin
eta elikagarritasun urriak,
hustutako maitasunek,
bakardadearen osoak,
loturen malguak,
askatasunaren kateek,
albokoaren baitan narrasean dabilen suge
pozoitsuak,
nigan esnatzen den zakurrak

Jaiki egin naiz
barne bakeagatik borrokatzera,
atseden promesaren bila:
naturistak saldutako tisana bat, oraingoan

Orduan ikusi dut leiho zirrikitutik:
Ilargia
betea
biribila

Amonaren larridurak
behatu zituen ilargi bera,
tximistek,
goseak,
Mariren meneko gauekoek bezala
Elizaren infernuak
piztutako amesgaiztoen lekukoa,
arau zaharren zein ordena berriaren larderiak
ikaratzen zuten amonaren lo bahituena,
umetan belaun gainean hartuta
“arre-arre mandako” ka
beste mundualdi batzuetara
zamalkatzen ninduen
amonarena

Ilargia

Ilargi hura bera

MATEO TXISTU

Ibili ditut
askatasunaren hipermerkatuak,
lasaitasunaren etorbideak,
erosotasunaren autopistak,
konformatzearen bidegorriak,
etsiaren etxe ertzeko lorediak…

(paradisu zuriaren
simulakro bezatuak, nolanahi)

Ibili naiz
gogoaren basatzetan,
desioaren pendizetan,
ezinaren basamortuetan,
eromenaren labarretan…

(narkotikoz,
terapeuta narkotrafikatzailez,
autolaguntzaz zein autonarkotizatzez
zelaitu gurako laharretan, nolanahi)

Korritu ditut horiek guztiak
jendeen atoian,
hurkoak zein besteak
hartuta makulu:
ederrak, zatarrak,
zintzoak, zitalak,
harroak, apalak…

Ibili naiz
banabil
ba-na-bil
bizitza,
besteak,
neure burua,
banitu bezala ehizakin

AUTORRETRATUA

Autoestimua autolaguntza autodefentsa
autobiografia autopsia autogarapena autoerotika
autonomia autoerrealizazioa autoikaskuntza
automedikatzea automata autodidakta autobidea
autokontzientzia autokontrola autozentsura
autobonboa autokarabana autozentratzea
autosugestioa autografoa autodiziplina autorea
autoa
(ez hautua)

ZORIONA

Merkataritza zentroan
gertatu zait errebelazioa
kosmetika bio, organiko eta ez-kutsatzailean
espezializatutako saltoki
berri eta zen-ean
begi ondoko zimurrak lisatzeko seruma
edo kokospeko okelak irmotzeko ukendua
zein lehenetsi
erabaki ezinik nabilela,
orduantxe ailegatu zait memea,
whatsappez,
eta argi ikusi dut Argia:
Zoriona
(eskuin zein ezkerreko politikarien
agindu programatikoa,
aberrigintzaren zutabe berria)
ez dute gaztetasunak eta edertasunak ematen
ezta diruz eros daitezkeen
gainerako zirtzilkeriek ere

Zoriona
ez baitu ezerk ematen
Zoriona
nigan baitago
Zoriona
neu bainaiz
ni
ni neu

Bentrilokuoaren panpinak
bezain arin errezitatu ditut
meme mandamentuak:
Zoriona da
daukadanaren gainetik ni naizen hau preziatzea
Zoriona da
trukean ezer jasotzeko asmorik gabe asko ematea
Zoriona da
unean unea bizitzea gerokoaz kezkatu gabe
Zoriona da
beldurrak, nahiak eta itxaropenak eranztea

Arima berriturik
abiatu naiz mundura,
aingurak itzulikatuta,

biluzik:
ez dut hartu ez begietarako serumik
ez kokosperako ukendurik
titiak teinkatzeko olioa bakarrik
—baina hori *must* bat da—

Errebelazioa lankideen
whatsapp taldera berbidali dut,
kuadrillakora,
eskolako amenera,
sindikatukora

eta Lucianari,
konketa ertza hobeto garbitzeko
mezuarekin batera

Zoriona
opa diet

PITZADURA

Zoriona morrontza bat da
pitzaduraren gainean
dantzan gabiltzan
funanbulista saldoarentzat

Erorien banda
eternala ez ezik infinitua

DERROTATUAK

Neure buru-gorputzei eusteko
epika dosi baten bila
abiatu naiz
literaturaren urrezko orrietara
baina, hara non,
galtzaileen katalogo zabal horretan
ez den nire derrotarik ageri

Aitzitik, poesiaren mailuak
kolpe bortitzez izkiriatu ditu
biharamunik gabeko gauak
zoko umelak
burdina uherrak
fabrika hutsen aiurriak
ukabilak
aiztoak
borrak
pistolak
trago luzeak
hauts zuriak

zaldia
txiza, hazia, odola…
Eta putak,
batez ere, putak,
neurri, kolore, testura eta hizkera askotariko okelak,
hira jaurtitzeko zulo,
epeltasun bakan,
falo-ezpata azpiratuen
garaipen simulatuetarako ardatz

Derrotatuen katalogoan
badator, baita ere,
autoironiaren luma finez
autoinskribaturik
bulego zuri, sofa bigundu,
astean behingo larrualdi domestiko,
terapia saio edo mendi maratoitik
bizitzaren alde basatira jauzi egiten
ausartu ez direnen angustia
(o, a walk on the wild side)

Ez dator, ordea,
edonolako gau eta zoko umelenganako
izu prebentiborik,

toallatxorik, ume parkerik,
hilean hileko oinazerik,
norbere gogoa lehenesteagatiko errurik,
porru-patatarik,
gordeka hartutako antidepresiborik,
manikien neurrietan sartzeko batailarik,
okelak irmotzeko kremarik, pilatesik,
ez dago menopausiarik

Inon aurkituko ote dut
epika pixka bat,
dosi txiki bat,
neure buru-gorputzei eusteko lain,
neure derrotak zentzatzeko beste,
atso izatera hurbiltzen ari naizen
andre honek

ATSO

Genetika, biozientzia, kosmetika,
makrobiotika, autolaguntza, kiroldegi,
homeopatia, farmazia, psikoterapia
eta gainerako jainkoek
—edo, auskalo, patuak zein kasualitateek—
ematen badidate
sasoiaren denbora zilegiak
gainditzeko opari mina,
gauza bat eskatzen diot
kontzientziari:

Egin dezala sentimenduaren kontra

Eta
bihur dezala bakea bermatzera
bezatutako mingaina
zentzu komunaren eta probetxuaren
aurkako mizto
Bihur ditzala maitasuna oretzera
ohitutako atzamarrak

liskarra pizteko zartailu,
besteak zaintzen hezitako eskuak
neure burua babesteko ezkutu

Eta
ez diezadala laga
adats zuri-urdindu dotore eta bildura makurtzen
Aitzitik, adoretu nazala platino deigarrienera,
barbiturikoen aurretik
bizitza hurrupatu duen Marilyn maiztura:
ilea, utopiazko distiren gogo,
ezpainetako gorria
bizi-marken odolbildu

Eman diezadala ausardia
mami amilduak
okela irmoko neskatoek bezala kulunkatzeko,
gaztetasuna sikatu ahala
alua inoizko uholde handienetan blaituko didaten
desioak fabrikatzeko

Eta, batik bat,
eragotzi diezadala
amama, amona, amatxi izatea

goxo, oparo eta, batez ere, neurritsu

Hain justu,
ahapeka eta ikaraz
erregutzen diot egin nazala
atso
grina itxuragabeagatik itsusi:
zentzuzko begientzat zatar
egokitasunak jantzitako begiradentzat zantar
Egin nazala
atso,
antzu,
sabel lehor,
mendeetako morrontzarik
beste behin erditzeko ezgauza

BADAKIT

Mundualdi zentzatzaile oso baten ostean
konformidadera bezatutakoen
ilaran egin dugu topo,
probetxuzko dotorezia daramagu jantzita,
zuk grisetan,
nik urdinetan

Etsiki eutsi diogu
elkarren begiradari,
irribarrearekin mozorrotu ditugu
kiste egindako penak

Ahoskatu gabe,
ahotsik gabe,
mutu,
hau guztia esan dizut:

Gogoratzen duzu nola jolasten ginen amazonetan?
Nola eranzten genituen blusa loredunak
eta azpiko elastiko lixibatan zurituak?

Nolako kilika sentiarazten zigun haizeak
oraindik azal eta hezur ziren titi puntetan?
Nola zamalkatzen genuen etxe atzeko orube
porlandua
behor basati eta azkarrenetan?
Nolako gogoz egiten genuen irrintzi?
Nola oldartzen ginen menderatu
nahi gintuen edonoren kontra?
Nolako ausardiaz jaurtitzen genituen geziak
noranahira
indartsu eta aske
plazer hutsez?
Gogoratzen nola kiskaltzen ginen eguzkitan
lanbrotan blai?

Are, erregutu dizut:
altxa,
etorri,
goazen berriz!

Baina badakit zure belarri
ardurek sorgortuetara
ez dela sartu
segurtasunak eztarrian ito didan

hitz horietako bakar bat…
eta badakit
nire otoitz mutua,
tarteka,
burrunba bihurtzen dela zure erraietan

ZAPATILAK

Kateme naizela
egin dut amets

Kateme esnatu naiz,
kateme lirain,
kateme bero,
aparretan

Oheko epel likatsutik
harro egin dut alde,
desafioz,
destainaz,
biluzik,
titien eta ipurmasailen
dingilizka bakoitza
erakutsiz,
nabarmenduz,
gozatuz…

Hezigaitz

Zoruaren hotzak
oroitarazi dit
etxeko zapatilak armairutik
ateratzeko garaia dela

ZORUA

Lurrak irentsiko gaitu

Zerua
Itsasoa
ertzaren promesak dira

Segurtasuna ematen digun zorua,
hari single bat

GOIZEAN

EDURNEZURIREN AMARENAK

1

Sorbaldetan behera amiltzen zaio alabari
ile adatsa,
luzeegi darama
helduetara jolasten garen
gurasoon begietarako

Ez da praktikoa,
igerilekuan asko kostatzen da lehortzea,
eta pulmonien beldur atabikoa
hauspotzen digu
Afaltzean zopatan sartzen zaizkio puntak,
porru-patatetan, espagetien tomatetan…
zerrikeria bat…
korapiloak egiten zaizkio
gutxienez, bat, ezkutaketan ibiltzen direnean,
gutxienez, bi, harrapaketan jolasten badira,
ilaje luze hori ekosistema perfektua da zorrientzat

Baina ile adats zoragarria du alabak,
gaztaina urrekara, leuna, xamurra,
denborak ez ezik bizitzak higatu gabea

Eta ile adats zoragarri hori
irmo eta harro defendatzen du
nire mozketa asmo praktiko
zein intelektualki estetikoen aurka
artifiziorik ezaren pankartaren jabe,
amorruz eta negarrez,
niri aspalditxo galdu zitzaidan
gaztetasunaren berezko edertasun lotsagabearen
promesa
aurpegira listuka jaurtitzen didala

2

Xuxurlaka azaldu zidan Psikologia
ikasten hasi berri zen
lagun zaharrago batek
Edurnezuriren amaordea ama zela jatorrian
Beste ipuin asko bezala

leundu egin zutela Grimm anaiek
Ahoz ahoko oinordekotza ilustratu gabean jasotakoa
krudelegia zitzaiela
zuritasunera bezatutako burges sorberri haiei

Errebelazio doinuz agertu zidan jatorrian
ama zela alaba hiltzeko agintzen zuena
haren gaztetasuna eta edertasuna
ezin eramanda,
inbidiak janda,
jelosiak erotuta

Lagunak azpimarratu zuen mito bat zela,
esperientzia unibertsal baten irudikapena

Aho zabalik geratu nintzen,
liluratu egin ninduten lagunaren hitz landuek,
sekretu iniziatikoaren tankerak

Aho zabalik baina sinesgogor

Ama, ama baitzen,
nirea eta gainerako espeziekide guztiena
Ama: norberarenarekin nahasten zen gorputz bat,

bake izeneko zoriona ematen zuen bihotz bat,
ongiagatik zigorra ankerki astintzen zuen buru bat
Ama: erabat alaba eta semeei emaniko
gorputz bat,
bihotz bat,
buru bat
Ama: alaba eta semeak besterik ez zen
hirutasun santu bat

Urte asko joan dira ordutik
Gauzak gertatu zaizkit,
gauzak egin ditut,
bizi egin naiz

Eta erditu,
alaba batean

Liluratuta laztantzen dut alabaren
azal orbain eta arrasto gabea,
liluraz begiratzen ditut haren begi-nini beltz,
ezpain gorri,
gihar irmo higatu bakoak
Guztia da promesa eta etorkizun
gorputz txiki horretan

Alabak
aurpegia pikorrez beteta dudala marrazten nau,
ipurdi handia dudala esaten dit,
zimurrak zergatik ditudan galdetzen…
Sintzeritatearekin nahastuta
krudelkeria zantzuak agertzen hasi dira
buru txiki horretan

Egia da,
urte asko joan dira
eta alaba batean erditu naiz…

Horregatik,
orain goitik behera sinesten dut
jatorrian Edurnezuriren amaordea ama zela:
ni bezalako,
eta nire ama bezalako,
andre bat,
hirutasun santuetatik urrun
alaba eta semeez besteko pertsona bat,
nahi adina ezin,
bertute bezainbat akats

Are, batzuetan, Edurnezuriren ama naiz

3

Egia esan,
egunak gorputz baino gorpuago
errenditu izan nauen horietako batzuetan,
denaren eta ez denaren
ordu txikietan,
ohea salda amniotikorik gabeko zero eremu,
ankerkerian bilatu dut atsedena,
eta erraietako dastamen papilak
aurretiazko gozamenetan blaitzen zaizkidala
irudikatu izan dut
nola laster kontatuko diodan alabari
Olentzerorena gezurra dela,
gerra eta sarraskiak munduaren
beste aldeko ertzetan ez ezik
gure etxeetan ere gertatzen direla,
jendeok argitik bezainbat dugula ilunetik
eta, batez ere,
ni neu
hezur-mamizko baino gehiago
harri-kartoizko andre huts bat naizela,

nire ama bezala,
hirutasun santuetatik urrun
alaba eta semeez besteko pertsona bat,
nahi adina ezin,
bertute bezainbat akats,
batzuetan, zakur amorratuaren pareko
gose zital batek jana

Plazerez imajinatu izan dut
alabaren baitako alaba xaloaren hilketa

Horixe du mendekuak

Horixe, ezinean beste ezinbestean
Edurnezuriren ama izateak

4

Goizean,
argia hastean,
kokotseko bizarrak
pintzaz erauztera nindoala
begitarte maskaldu bat

ikusi dut komuneko ispiluan,
inurri suizida bat kausitu dut
balkoiko geranio meharraren ontzian,
bezperan eskegitako arropak batzen ari nintzela

Bulegoan
otzan makurtu naiz
jasotako aginduen larderiara,
eta zaunkaz
eman ditut niri dagozkidanak

Hipermerkatuan
behar ez ditudan gauza mordoz
eta damu izango ditudan zenbaitez
bete dut gurdia

Aldirietako buxaduran
txorikume bat lehertu zait parabrisan

Salda amniotikorik gabeko
zero eremu iritsi naiz etxera,
porrot,
neu osorik
derrota

Alaba eseri zait ondoan
besotxo biez besarkatu nau,
musu eman dit,
“bai polita zarela” esan belarrira,
irribarrea du ezpainetan,
tristura putzu bat,
engainu zirkin bat,
ninietan

Alabaren begiradan
galdu egin da niganako miresmen erabateko bezain lañoa…
are, araztasuna galdu da,
errukia ernatu,
barkaberatasuna

Ikusi egin du
alabak
Olentzerorena gezurra dela,
eta, batez ere,
ni neu
hezur-mamizko baino gehiago
harri-kartoizko andre huts bat

Ikusi egin du,
neuk errebelatu aurretik,
mendekuari mendeku hartuz

Besarkatuta
arnasa berean hartu dugu atseden,
hats berean aztoratu gara,
noizbait,
ama eta biok bezala

ATSEDENA

Batzuetan,
zuen irribarrea
nire ezpainetan gatzatzen da,
zuen birikek
nireetan hartzen dute arnasa,
zuen zangoek
naramate hegan

Gaueko isiltasun zaratatsuak
laztanez urratzen nau,
goizalbako izpi ilunak
argitzen dit bidea

Iruntzira geratzen naiz:
poza min,
mina poz,
erraiak azal

Batzuetan,
bizitza
gorpuztu egiten zait